

Reinhard Keiser (1674-1739): *Brockes-Passion*
(Kopenhaagse versie)

Meister Francke, *Vir dolorum* (ca. 1435)
© Hamburger Kunsthalle

Wanneer het genie van twee grote kunstenaars in één enkel werk samenvloeit, dan moet het resultaat haast wel spectaculair zijn. En wanneer, door een merkwaardige kronkel van de geschiedenis, een muzikaal meesterwerk van een dergelijk niveau in moderne tijden zogoed als onuitgevoerd en nooit opgenomen blijkt te zijn, dan vormt de naderende driehonderdste verjaardag van de creatie ongetwijfeld een ideale gelegenheid voor een laat, maar des te volwaardiger eerbetoon.

Dat is precies wat de instrumentalisten van LES MUFFATTI en de zangers van VOX LUMINIS op het oog hebben met hun geplande concertreeks en CD opname van *Der für die Sünde der Welt gemarterte und sterbende Jesus*, een Passieoratorium libretto van **Barthold Heinrich BROCKES** (1680-1747) in een muzikale zetting van **Reinhard KEISER** (1674-1739). Het werk werd geschreven, gecomponeerd en voor het eerst uitgevoerd te Hamburg in 1712.

Brockes wordt in de Duitse literatuurgeschiedenis vooral gewaardeerd omwille van de vernieuwende rol die hij speelde gedurende het tweede kwart van de achttiende eeuw tijdens de overgang van traditionele, barokke naar meer moderne en "verlichte" esthetische idealen. Het was echter zijn eerste grote dichtwerk, een bijzonder expressief en dramatisch libretto over het lijdensverhaal van Jezus, dat hem tevens een

prominente plaats opleverde in de muziekgeschiedenis. De zogenaamde *Brockes-Passion* genoot de hele achttiende eeuw lang een niet aflatende populariteit; er bestaan toonzettingen van niet minder dan elf Duitse componisten, onder wie ook Händel en Telemann. Dankzij de vermenging van poëtische parafrases op het Bijbelverhaal, gecompileerd uit de vier evangeliën, met nieuw geschreven contemplatieve teksten, die de persoonlijke betrokkenheid van de gelovige weergeven, kan de *Brockes-Passion* beschouwd worden als het archetype van het Duitse Passieoratorium. In die hoedanigheid stond het model of vormde het tenminste een belangrijke inspiratiebron voor latere en veel beroemdere meesterwerken, zoals de grote Passionen van Bach en de Engelse oratoria van Händel.

Van alle toonzettingen is Keisers versie van de *Brockes-Passion* niet alleen de allereerste, maar tevens degene waarin aan de grote retorische kracht en rijke afwisselingen in affecten van de poëtische tekst het zorgvuldigst gevolg gegeven wordt. Ook de volledige reeks van niet minder dan tweeëntwintig *dramatis personae* die in het libretto voorzien zijn, wordt hier gehonoreerd. In 1712, met reeds grofweg veertig theatrale werken op zijn palmares, werd Keiser, een wat oudere stadgenoot van Brockes, reeds algemeen beschouwd als de belangrijkste operacomponist van Duitsland – en volgens sommigen zelfs van heel Europa. De diepe dramatische impact van zijn recitatieven, de schijnbaar onuitputtelijke melodische ideeënrijkdom in zijn aria's, zijn meesterlijke behandeling van orkestrale kleuren en zijn weerhoudendheid ten opzichte van complex contrapunt zijn de meest typische kenmerken van Keisers kunst. Dit alles, alsook enkele markante hoogstandjes op het gebied van de koorschrijftuur, wordt rijkelijk "ten toon" gespreid in zijn sublieme zetting van de *Brockes-Passion*.

Het beschikbare bronnenmateriaal is ontoereikend om de oorspronkelijke versie van het werk, zoals die ten huize Brockes op 27 maart 1712 ten gehore werd gebracht, accuraat te reconstrueren. In 2010 echter publiceerde de Duitse uitgeverij Musica Poetica een moderne editie die hoofdzakelijk gebaseerd is op een handschrift dat bewaard wordt in de Universiteitsbibliotheek te Kopenhagen. Dit manuscript kan naar alle waarschijnlijkheid gerelateerd worden aan een uitvoering te Kopenhagen in 1721. Het is deze versie die LES MUFFATTI en VOX LUMINIS U niet zonder enige trots wensen voor te stellen.

Duur van het programma

ca. 2 uur

Bezetting (33)

Les Muffatti en Vox Luminis onder leiding van Peter Van Heyghen

Kernbezetting: Vox Luminis: 3 sopranen, 2 alten, 3 tenors, 3 bassen
 Les Muffatti: 2 hobo's, fagot
 6 violen, 2 altviolen, 2 cello's, violone
 klavecimbel, langhalsluit

Extra bezetting: dwarsfluit, 2 blokfluiten, 2 fagotten

Contact

Les Muffatti: info@lesmuffatti.be, www.lesmuffatti.be
Peter Van Heyghen (artistieke leiding): +32 498 11 39 35, peter@lesmuffatti.be